

6. Немець Л. М., Сегіда К. Ю., Немець К. А. Демографічний розвиток Харківського регіону: монографія / Л. М. Немець, К. Ю. Сегіда, К. А. Немець. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. – 200 с.
7. Офіційний сайт Державної міграційної служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dmsu.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
9. Офіційний сайт УВКБ ООН щодо питань ВПО [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://unhcr.org.ua/>

Іванейко М.

Науковий керівник – проф. Сивий М.Я.

РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНА ОЦІНКА КЛІМАТИЧНИХ РЕСУРСІВ СХІДНИХ БЕСКИДІВ ТА ЇХ ОКОЛИЦЬ (У МЕЖАХ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Актуальність дослідження. Клімат є одним з провідних природних ресурсів, що зумовлює просторову організацію відпочинку, лікування та туризму. Сприятлива дія клімату на здоров'я людини важлива для організації всіх видів рекреаційної діяльності, тому потрібно визначити, поряд з біокліматичними показниками, перелік сприятливих типів погод та періодів для організації різних видів рекреаційних занять.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженнями кліматичних ресурсів гірської частини Львівщини займалися П. С. Гнатів та Н. Я. Лопотич [3], які охарактеризували кліматичні ресурси регіону для потреб лісовирощування, агрокультури та рекреації.

Мета дослідження –проаналізувати кліматотвірні чинники львівської частини Східних Бескидів стосовно їх використання як природного рекреаційного ресурсу та визначити рекреаційний потенціал клімату регіону.

Для досягнення цієї мети виконувались такі **завдання:**

- характеристика кліматичних умов львівської частини Східних Бескидів;
- рекреаційне оцінювання кліматичних показників регіону;
- інтегральне оцінювання рекреаційного потенціалу клімату району.

Об'єкт дослідження: кліматичні умови львівської частини Східних Бескидів та їх околиць.

Виклад основного матеріалу. Найбільший вплив клімату виявляється через реакцію людини на погоду, тобто на комплекс геофізичних (освітленість, тривалість світлової частини доби, сумарна сонячна та ультрафіолетова радіація, прозорість повітря) і метеорологічних чинників (температура повітря, його вологість, швидкість вітру, хмарність і т. п.).

Головним кліматотвірним фактором виступає радіаційний режим, який визначає основні закономірності цілорічного й територіального розподілу тепла на земній поверхні. Величина сумарної радіації в Східних Бескидах сягає 70,12 ккал·см⁻² [4]. Сонячне сяяння триває від 1480–1500 год на висотах 400–700 м над р.м. до 1100–1200 год. у межах 1000–1300 м над р.м. У львівській частині Східних Бескидів клімат формується циркуляцією і перенесенням атлантичних, континентальних та арктичних повітряних мас, циклонною й антициклонною активністю атмосфери (рис. 1). Трохи більше половини року панують переміщення повітря зі значною хмарністю й опадами [8]. Панівним напрямком повітряних потоків у регіоні Бескидів є західний. За даними метеостанцій, середньорічна швидкість вітру, становить від 1,5 до 3,5 м/с [10]. Найбільшим цей показник буває упродовж листопада-березня. Одним із природних факторів формування місцевого клімату – мезоклімату, є гірський рельєф. Улітку панує гірсько-долинна циркуляція повітря, а взимку й навесні – фєни і схилі вітри, що можуть тривати до кількох діб [5].

За метеоспостереженнями, середньорічна температура повітря перебуває у межах +5,2 – +7,0°C. Розподіл температур визначається висотою місцевості над рівнем моря, експозицією та формами рельєфу. За останні 70 років абсолютний максимум температури повітря знаходився на рівні +38°C, абсолютний мінімум – -42°C [9]. Сума активних температур (понад +10°C) перебуває у межах 1600–2200°C.

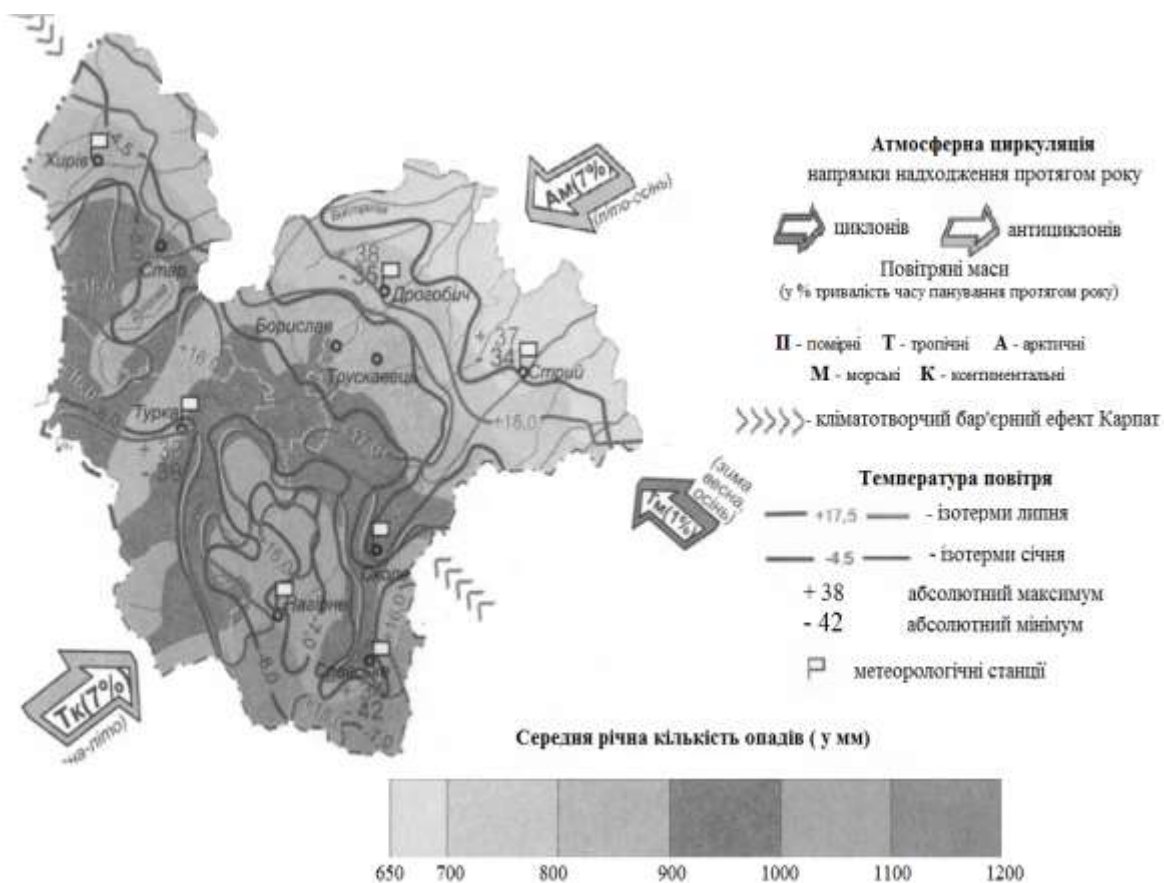

Рис. 1. Кліматична карта Східних Бескидів та їх околиць (в межах Львівської області) [7]

Кількість опадів залежить від абсолютної висоти місцевості та панівних вітрів, а також експозиції схилів. Річний показник тут коливається від 844 до 1673 мм за середньої суми 841–960 мм. Переважна кількість опадів припадає на теплий (IV–XI місяці) період року [5].

Відносна вологість повітря упродовж теплового періоду тримається у межах від 75 до 82% [1]. Максимальна кількість днів з туманом упродовж року становить 119, за теплий період – 91 день.

Весь рік умовно поділено на два періоди: теплий та холодний, відповідно до видів рекреаційної діяльності. За основу поділу взято дати переходу температур через 0°C, таким чином теплий період триває із березня по листопад. Найсприятливішим для літніх видів рекреації є Стрийський (5 балів) та Старосамбірський (4 бали) райони, для зимових – Сколівський (5 балів) та Турківський (4 бали), оскільки тривалість холодного періоду тут найбільша (табл. 1). Найсприятливішими середніми температурами теплового періоду характеризується Стрийський (5 балів) та Дрогобицький (4 бали) райони, несприятливими – Турківський (1 бал). Найпридатніші умови для рекреаційно-туристичної діяльності в аспекті опадів – у Дрогобицькому (5 балів) та Старосамбірському (4 бали) районах, у яких 38 і 39% днів з опадами відповідно у теплий період, найменш сприятливі – у Сколівському (1 бал) (49%).

Також для характеристики погоди важливим є показник хмарності, адже, як відомо, похмура погода не сприяє гарному настрою та доброму відпочинку, а також знижує якість фотографій. За цим показником найсприятливіші умови - в Старосамбірському (5 балів), Дрогобицькому та Стрийському (по 4 бали) районах, бо тут спостерігається найменша кількість похмурих днів.

Кліматичні показники Східних Бескидів та їх околиць (в межах Львівської області)*

Показники	Тривалість теплового періоду (температури вище 0°)	Швидкість вітру, м/с		Кількість днів з опадами (% до трив. періоду)		Середньо місячна температура (°C)		Кількість похмурих днів (% до трив. періоду)		Середня висота снігового покриву, см
		Т	Х	Т	Х	Т	Х	Т	Х	
Міста										
Дрогобич	267 (6.03-28.11)	1,6	2,3	102 (38)	54 (56)	11,9	- 1,9	94 (35)	67 (68)	20-30
Сколе	249 (17.03-25.11)	1,5	2,4	121 (48)	62 (53)	11,4	- 2,0	97 (39)	63 (54)	30-40
Славське	245 (18.03-18.11)	1,6	2,4	122 (49)	64 (53)	11,4	- 2,1	98 (40)	64 (53)	40-50
Ст. Самбір	269 (6.03-30.11)	2,7	3,5	105 (39)	61 (63)	10,8	- 2,7	87 (32)	61 (63)	20-25
Стрий	271 (4.03-30.11)	2,1	2,9	113 (41)	59 (62)	12,5	- 1,7	94 (35)	65 (69)	20-30
Турка	251 (16.03-22.11)	2,5	3,2	120 (47)	68 (59)	10,2	- 3,6	99 (39)	68 (59)	50-60

*розраховано за [5, 9] : Т – теплий період, Х – холодний період

Визначаючи ступінь комфортності погод для зимових видів туризму та відпочинку, враховують роль вітру, яка стає більш значною, ніж у теплий період, збільшення його швидкості на 1 м/с прирівнюється (умовно) до зниження температури повітря на 2°C. Таким чином, за вітровим режимом найсприятливішим є Дрогобицький (5 балів) та Сколівський (4 бали) райони. Головним чинником привабливості зимового відпочинку у гірській Львівщині є наявність стійкого і тривалого снігового покриву. Тривалість снігового періоду в долинах знаходиться в межах 100–110 діб, на вершинах гір – не менше 130 діб [2]. Глибина снігового покриву в середньому становить 20–60 см, глибина промерзання ґрунту – 33–45 см. За цими показниками найсприятливішими є Турківський (5 балів) та Сколівський (4 бали) райони.

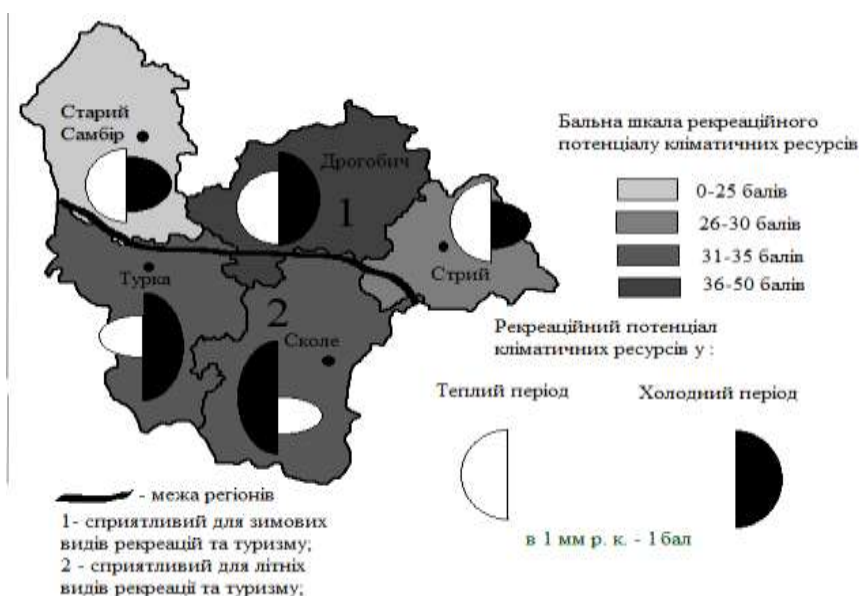

Рис. 2. Картосхема бальної оцінки потенціалу кліматичних ресурсів Східних Бескидів та їх околиць (у межах Львівської області)

Підсумувавши бальні оцінки по десятих параметрах, бачимо що Дрогобицький (35 балів) та Сколівський (34 бали) райони мають найкращі кліматичні ресурси для потреб рекреації та туризму, а найнесприятливішим є Старосамбірський (27 балів) район (рис. 2). Однак існує певна відмінність за періодами, так найсприятливіші рекреаційні кліматичні ресурси теплого періоду мають Стрийський (17 балів) та Дрогобицький (16 балів) райони, а для холодного періоду, тобто зимових видів відпочинку найбільш придатними є Сколівський (26 балів) та Турківський (23 бали) райони.

В результаті проведеного дослідження можна констатувати таке:

– радіаційні та циркуляційні цикли і рельєф гірських районів формують помірно-континентальний клімат. Тут панує не спекотне літо, м'яка зима, тепла осінь, тобто мезоклімат львівської частини Східних Бескидів надає всі можливості для проведення різних відпочинкових заходів.

– найсприятливішими середніми температурами характеризуються Стрийський та Дрогобицький райони, найнесприятливішими – Турківський. Найпривабливіші умови для рекреаційно-туристичної діяльності в аспекті опадів – у Дрогобицькому та Старосамбірському районах. За показником хмарності найсприятливіші умови - в Старосамбірському, Дрогобицькому та Стрийському районах; за вітровим режимом - Дрогобицькому та Сколівському; за сніговим покривом - Турківський та Сколівський райони.

– із складеної нами картосхеми бальної оцінки за десятима параметрами, видно що Дрогобицький та Сколівський райони характеризуються оптимальними кліматичними ресурсами для потреб рекреації та туризму, несприятливим є Старосамбірський район.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Агрокліматичний довідник по південних районах Львівської області. – К. : Держсільгоспвидав УРСР, 1959. – 83 с.
2. Андрианов М. С. Клімат / Андрианов М. С. // Природа Українських Карпат. – Львів : Вид-во Львів. ун-ту, 1968. – С. 87–101
3. Гнатів П. С. Кліматичні ресурси лісо вирощування, агрокультури та рекреації у гірській Львівщині / П. С. Гнатів, Н. Я. Лопотич // Лісове і садово-паркове господарство . – К. : Національний університет біоресурсів і природокористування України, 2014. - №4. – 13с.
4. Крок Б. А. Радиационный и тепловой режимы // Биогеоценотический покров Бескид и его динамические тенденции. – К. : Наук. думка, 1983. – С. 104–126.
5. Природа Львівської області / [за ред. проф. К. І. Геренчука]. – Львів : Вид-во Львів. ун-ту, 1972. – 150 с.
6. Фоменко Н. В. Рекреаційні ресурси та курортологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Н. В. Фоменко. - Івано-Франківськ : Галиц. акад., 2011. – 297с.
7. Атлас Львівської області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://geoknigi.com/view_map.php?id=28
8. Екологічний атлас Львівщини – Клімат [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ekologia.lviv.ua/file/stan_nps/atlas/atlas_2007.pdf
9. Український гідрометеорологічний центр [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://meteo.gov.ua/ua/33345/climate/climate_stations/
10. МЕТЕОPOST: Архив погоды. Статистика погоды. Климат [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://meteopost.com/weather/archive/>

Тавс Н.

Науковий керівник – проф. Заставецька О.В.

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ПАЛОМНИЦЬКОГО ТУРИЗМУ НА ТЕРИТОРІЇ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Актуальність дослідження. Одним з найстабільніших з туристичних ресурсів на Тернопільщині, є релігійно-паломницький ресурс. Більше того, цей ресурс постійно розвиватиметься, незалежно від кліматично-погодних умов і від політико-економічної кон'юнктури.

В усьому християнському світі відомі духовно-релігійні центри, розташовані на Тернопільщині – ушлявлена Свято-Успенська Почаївська лавра, належить до найбільших православних святинь світу та Марійський духовний комплекс у Зарваниці, який для греко-